Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

NR. 16 | **Poznań, dnia 15 sierpnia 1939** | **ROK 18**

Wydawca i miejsce wydania: **Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu**
ul. Rzeczypospolitej nr. 1 Telefon nr. 25-95 i 48-98

Drogi do uprzemysłowienia Wielkopolski.

Wielkopolska położona krańcowo na zachodzie Rzeczypospolitej i oddalona od centrum Państwa mało odczuwa jeszcze poprawę koniunktury, a z racji swojego położenia geograficznego utrudniony ma zbyt swych produktów do naszych centr przemysłowych. Przy braku dróg wodnych w kierunku ku srodkowej Polsce i ku morzu i przy wysokich opłatach przewozowych na kolejach transport całego szeregu produktów przemysłowych nie wytrzymuje kalkulacji, gdyż ceny osiągalne za produkty przemysłu wielkopolskiego czy to na terenie warszawskim czy też w Centr. Okręgu Przemysłowego są tego rodzaju, że po odciągnięciu kosztów transportu kolejowego musiałyby firmy wielkopolskie oddawać swój towar bez zysków a często nawet poniżej własnych kosztów produkcji, tymwięcej że przewóz węgli i innych surowców obciążony jest również tymi wysokimi kosztami transportowymi, powoduje wysokie koszty produkcji własnej.

Toteż położenie gospodarcze Wielkopolski ciągle jeszcze jest bardzo trudne, a swego czasu tak ożywione miasteczka nasze jedynie tylko wegetują. Przyczyną tego w pewnej mierze są straty poniesione przez rolnictwo wskutek długoletniej posuchy, jak i niskie ceny zboża. Straciły w ten sposób miasta nasze swych naturalnych odbiorców, co w skutkach odbiło się na nich fatalnie. To wszystko zmusza społeczeństwo Wielkopolskie do szukania innych dróg rozwojowych naszego województwa. Nawet widoki poprawy dla rolnictwa naszego są przynajmniej na razie bardzo minimalne, gdyż inne tereny bliżej położone od centr przemysłowych i posiadające lepsze od nas warunki glebowe i klimatyczne rozwijają swoją produkcję rolniczą coraz bardziej i wypierają rolnictwo nasze z takich rynków zbytu jak n. p. teren górnośląski.

Przeto społeczeństwo wielkopolskie szukać musi nowych dróg uprzemysłowienia naszej dzielnicy. Problemem tym w ostatnim czasie zajmował się szczegółowo p. dr Florian Barciński, profesor Akademii Handlowej w Poznaniu, wygłaszając referaty jak i publikując artykuły na temat podstaw surowcowych uprzemysłowienia Wielkopolski. Ponadto wydał on swe uwagi na ten temat w osobnej broszurze p. t. „Podstawy surowcowe uprzemysłowienia Wielkopolski.“ Z tej pracy i referatów p. prof. dr Barcińskiego czerpiemy też przede wszystkim treść niniejszego artykułu.

Wobec zaniku czynników powodujących swego czasu rozwój części naszego przemysłu przedwojennego n. p. w tartacznictwie, częściowo w przemyśle ceramicznym, i wobec zubożenia naszej ludności rolniczej, tworzącej trzon ludności Wielkopolski, koniecznym jest oparcie rozwoju przemysłowego naszego województwa na innych przesłankach niż to dzieje się dotychczas. Czynnikami tymi winny być niewykorzystane dotychczas surowce kopalniane naszej dzielnicy. Surowcami takimi są a) węgiel brunatny, b) rudy darniowe, c) sole potasowe, ewtl. d) pokłady torfowe.

Według oceny Państwowego Instytutu Geologicznego posiada Wielkopolska około 5 miliardów ton węgla brunatnego. Największe złoża znajdują się w okolicy Mogilna, Gostynia, Leszna, Śmigla, Czempinia i Czarnkowa, a nieco mniejsze koło Ostrzeszowa, Jarocina, Mosiny, Obornik, Sierakowa, Międzychodu, Chodzieży. Ogólny obszar tych złoży wynosi około 2000 km². Pokłady te leżą w głębokości około 90 m, chociaż w niektórych miejscach występują płyciej, bo na głębokości 13 m, a w okolicy Sierakowa leżą tak płytko, że można je eksplotować systemem odkrywkowym. W niektórych miejscach miąższość pokładów węgla brunatnego wynosi aż 6 mtr, przeważnie jednak grubość pokładów wynosi 2—4 metrów.

Jakość węgla jest dość dobra. Po wysuszeniu daje ponad 4000 kalorii ciepła, a popiołu pozostaje zaledwie ca 4%, a więc mniej niż po spaleniu węgla kamiennego z zagłębia krakowskiego. Jest on stosunkowo twardy i nie ustępuje najlepszym gatunkom węgla brunatnego łużyckiego, który posłużył do powstania wielkiego przemysłu chemicznego i do rozwoju okolicznych dzielnic Łużyc i Saksonii.

Wydobycie go jest naogół niekorzystne z powodu wdzierania się wody do kopalń. Badania ostatnie jednak wykazały, że przy stanie nowoczesnych maszyn odwadniających trudności te dadzą się usunąć bez większych kłopotów.

Największe trudności jednak powstaną przy zorganizowaniu odpowiednich kapitałów dla eksplotacji tych kopalń, gdyż w myśl planów rządowych teren Wielkopolski nie jest przewidziany jako teren przemyłowy Rzeczypospolitej i stąd od władz centralnych z trudnością będzie można uzyskać poważniejsze kwoty na eksploatację naszego węgla brunatnego. Bez poważniejszych jednak kapitałów musiałyby kopalnie takie upaść, jak to wykazuje doświadczenie z dotychczasową eksploatacją tych kopalń w naszej dzielnicy, które przeważnie upadły z braku dostatecznych kapitałów. Społeczeństwo nasze musi więc zdobyć się na zebranie tych pieniędzy z własnych funduszy, jeżeli przystąpić zamierza do eksploatacji tych złoży węglowych.

Węgiel brunatny może posłużyć do rozwoju w pierwszej linii przemysłu chemicznego. Jak wykazuje doświadczenie zrobione przez Niemców na węglu brunatnym łużyckim, można z niego wytwarzać nawet syntetyczną benzynę. Czy jednak Polska mimo coraz większego braku tego środka zapędowego przystąpiłaby do wytwarzania takiej benzyny, jest wątpliwe wobec dużych kosztów wytwórczości. Na podstawie nowych wynalazków węgiel ten może służyć do wytwarzania przez przemysł chemiczny wiele artykułów począwszy od smarów i co tylko wymienionej benzyny, barwników, a skończywszy na syntetycznym kauczuku, mydle i perfumach. Nadto węgiel ten posłużyćby mógł do użytkowania w miejsce węgla kamiennego w okolicznych przedsiębiorstwach przemysłowych, jak w przemyśle ceramicznym itp. oraz na opał w okolicznych miejscowościach. Na dalsze jednak przesyłki węgiel ten się nie nadaje, chyba po przeróbce na brykiety. Węgiel zawiera duże ilości substancji tłuszczowych umożliwiających wyrób brykietów bez specjalnych dodatków. Zawsze jednak jako opał zachowa w pierwszej linii znaczenie lokalne.

Natomiast może węgiel brunatny odegrać bardzo ważną rolę przy elektryfikacji naszej dzielnicy. Utworzone przy większych kopalniach 3—4 elektrownie okręgowe mogłyby zaopatrzyć tanim prądem w cenie około 10 gr za kilowat całą Wielkopolskę, przy pełnym zabezpieczeniu dobrej rentowności inwestowanego kapitału. Tani prąd posłużyłby do rozwoju naszych miast i miasteczek umożliwiając rozwój drobnego przemysłu i rękodzielnictwa, które przy tanich kosztach wytwórczości mogłoby uzyskać ceny konkurencyjne na rynkach centralnych Rzeczypospolitej. Na tej podstawie rozwijający się drobny przemysł, doprowadziłby dzielnicę naszą do nowego dobrobytu.

Dalszym surowcem niewykorzystanym należycie są żelazne rudy darniowe. Są one u nas dość liczne, choć występują w niewielkich pokładach. Najbogatsze znajdują się w dolinie rzeki Baryczy, w okolicy Chodzieży, nad Wartą między Obornikami i Wronkami oraz pod Czarnkowem nad Notecią. Grubość pokładów w dolinie Baryczy wynosi częściowo około 1 m, w innych okolicach nie przekracza 40—50 cm . Rudy darniowe są bardzo łatwo topliwe, niskoprocentowe, lecz z bardzo dużą zawartością fosforu, co czyni je nader cennym surowcem z uwagi na możność utrzymania żużli Thomasa, znanego stucznego nawozu.

Swego czasu, gdy Wielkopolska obfitowała w lasy i gdy do wytapiania żelaza używano wyłącznie węgla drzewnego, rudy darniowe były przedmiotem powszechnej eksploatacji. W miarę przenoszenia się hut ku zagłębiom węglowym przemysł ten upadł. Jednak w czasach ostatnich jeszcze przed wojną światową wydobycie było dość znaczne i dosięgało 80 000 ton rocznie, później spadło do kilkanaście tysięcy ton. Ponieważ rudy leżą wszędzie dość płytko, nadają się do eksploatacji systemem odkrywkowym i należałoby przystąpić do intensywniejszego wykorzystania tych pokładów. Dotychczas na przeszkodzie stało małe zapotrzebowanie tychże ze strony naszego hutnictwa. Obecnie jednak zainteresowała się tym surowcem krajowym „Wspólnota Interesów“ przeprowadzając odpowiednie przystosowanie swych hut do przeróbki niskoprocentowych rud darniowych.

Ponieważ eksploatacja tych rud nie wymaga specjalnie wielkich nakładów kapitałowych, należałoby czynić starania do jak największego wydobycia rud darniowych, co z jednej strony przyczyni się do zajęcia dość pokaźnej liczby mieszkańców ludności wiejskiej, i to przeważnie najbiedniejszych okolic, a nadto usunięcie warstw zawierających rudę przyczynić się może niejednokrotnie do poprawy warunków gleby. Dochód z tego źródła przy kopaniu i zwózce do kolei mógłby dla ludności wiejskiej wynosić około 2 milionów rocznie, coby było bardzo korzystnym zastrzykiem finansowym w naszych obecnych warunkach gospodarczych, przyczyniając się do przynajmniej lokalnego rozwoju handlowego okolicznych miast. C. d. n.

M. Szymański.

Ustawa o sądach ubezpieczeń społecznych.

W Dzienniku Ustaw Nr. 71 z dnia 8 sierpnia rb. ukazała się ustawa z dnia 28 lipca 1939 r., zawierająca prawo o sądach ubezpieczeń społecznych. Obszerna ta ustawa zawiera 423 artykuły.

Treść tej ustawy podajemy za Codz. Gaz. Handl.

Sądy ubezpieczeń społecznych sprawują wymiar sprawiedliwości w sporach z zakresu ubezpieczeń społecznych. 1)Zakres ubezpieczeń społecznych w rozumieniu prawa tego obejmuje: również zabezpieczenie robotników na wypadek bezrobocia; 2) instytucjami ubezpieczeń są w rozumieniu prawa tego wszystkie instytucje, wykonywujące zabezpieczenie robotników na wypadek bezrobocia. Właściwością sądów ubezpieczeń społecznych objęte są także spory o zwrot składek i świadczeń instytucji ubezpieczeń społecznych. Do właściwości sądów ubezpieczeń społecznych nie należą: 1) spory o prawo prywatne; 2) spory, wynikające ze sprawowania nadzoru nad instytucjami ubezpieczeń społecznych; 3) spory między instytucjami ubezpieczeń społecznych z zastrzeżeniem odmiennych przepisów szczególnych.

Powołuje się okręgowe sądy ubezpieczeń społecznych oraz trybunał ubezpieczeń społecznych w Warszawie. Okręgowe sądy ubezpieczeń społecznych zasiadają w kolegiach, składających się z jednego sędziego jako przewodniczącego i 2 ławników, jednego z grupy pracowników i jednego z grupy pracodawców. Okręgowe sądy ubezpieczeń społecznych orzekają jednoosobowo bez udziału ławników w sprawach: 1) o świadczenia z tytułu ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa; 2) o świadczenia emerytalne (rentowe) dla członków rodzin, pozostałych po osobach, które pobierały już rentę, jeżeli świadczenia te nie są uzależnione od niezdolności do zarobkowania; 3) o zapomogę pośmiertną i zasiłek pogrzebowy; 4) o należności dodatkowe (odsetki zwłoki, koszty upomnień).

Sądy te orzekają również jednoosobowo bez udziału ławników w sprawach: 1) o zawieszenie prawa do świadczeń; 2) o zmniejszenie świadczenia w przypadku zbiegu uprawnień do świadczeń z instytucji ubezpieczeń społecznych z różnych tytułów.

W sprawach, w których od orzeczenia okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych nie służy skarga rewizyjna, przewodniczący kolegium orzekającego, lub sędzia orzekający może przedstawić zagadnienie prawne, budzące wątpliwości do rozstrzygnięcia trybunałowi ubezpieczeń społecznych. Rozstrzygnięcie trybunału ubezpieczeń społecznych wiąże w danej sprawie okręgowy sąd ubezpieczeń społecznych.

Trybunał ubezpieczeń społecznych: 1) rozstrzyga środki odwoławcze od orzeczeń okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych; 2) wyjaśnia przepisy prawne, które budzą wątpliwości lub których stosowanie wywołało rozbieżność w orzecznictwie; 3) orzeka w innych sprawach, przekazanych mu przez przepisy prawne.

Trybunał ubezpieczeń społecznych orzeka w kolegiach składających się z 3 sędziów. Trybunał wyjaśnia również przepisy prawne na wniosek ministra sprawiedliwości, prezesa trybunału ubezpieczeń społecznych lub rzecznika interesu publicznego. Najpóźniej w listopadzie każdego roku zgromadzenie ogólne trybunału ubezpieczeń społecznych wybiera na rok następny ze swego grona dwóch członków i dwóch zastępców do kolegium administracyjnego, w skład którego wchodzi ponadto prezes trybunału jako przewodniczący oraz powołany przez niego jeden członek zgromadzenia ogólnego. Trybunał wydaje zbiór swoich orzeczeń, zawierających rozstrzygnięcia zasadniczych zagadnień prawnych. Nadzór nad sądami ubezpieczeń społecznych oraz sędziami i ławnikami pełnią: 1) prezes sądu ubezpieczeń społecznych nad swoim sądem, 2) prezes trybunału także nad wszystkimi okręgowymi sądami ubezpieczeń. Nadzór naczelny nad wszystkimi sądami ubezpieczeń oraz sędziami i ławnikami sprawuje minister sprawiedliwości. Do sądów ubezpieczeń społecznych mogą być przydzieleni aplikanci sądowi na okres czasu nie dłuższy niż jeden rok. Spory o właściwość między sądami ubezpieczeń społecznych z innymi sądami administracyjnymi lub władzami administracyjnymi rozstrzyga N. T. A. Sędziowie sądów ubezpieczeń społecznych są niezawiśli. Na stanowisko sędziego okręgowego sądu ubezpieczeń może być mianowany ten, kto posiada warunki ustawy o ustroju sadów powszechnych oraz posiada co najmniej 3 lata służby na stanowisku sędziego grodzkiego lub podprokuratora okręgowego w sadownictwie albo conajmniej 5 lat pracy w administracji rządowej na stanowisku

referendarskim w zakresie ubezpieczeń społecznych lub na równorzędnym stanowisku w instytucji ubezpieczeń społecznych. Sędzia trybunału może być ten kto posiada conajmniej 5 lat służby na stanowisku sędziego okręgowego sądu ubezpieczeń społecznych. Połowa sędziów trybunału może być mianowana z pośród osób, posiadających warunki ustawy o ustroju sądów powszechnych oraz osoby, które pracowały conajmniej 10 lat w administracji rządowej jak wyżej.

Dalsze artykuły traktują o zmianie i zrzeczeniu się sędziów, o ich prawach i obowiązkach, o toku instancji i terminach składania odwołań, odpowiedzialności dyscyplinarnej sędziów, oraz o ławnikach. Ławników okręgowych sądów ubezpieczeń społecznych powołuje w równiej liczbie z każdych dwóch grup pracowników i pracodawców na okres 3-letni minister sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem opieki społecznej na podstawie list kandydatów przedstawionych: 1) z grupy pracowników przez staworzyszenie zawodowe pracownicze, 2) z grupy pracodawców przez izby przemysłowo-handlowe, rzemieślnicze oraz rolnicze. Ławnikiem może być obywatel polski, który korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich, jest nieskazitelnego charakteru, ukończył 30 lat życia, posiada znajomość zawodu, który reprezentuje i włada językiem polskim w słowie i piśmie. Od sprawowania urzędu ławnika, wyłączeni są 1) duchowni i zakonnicy, 2) posłowie i senatorowie. 3) funkcjonariusze państwowi i wojskowi w służbie czynnej, 4) członkowie organów i pracownicy instytucji ubezpieczeń społecznych. Można m. in. odmówić przyjęcia lub złożyć urząd ławnika jeżeli kandydat lub ławnik przekroczył 60 rok życia, lub dotknięty jest ułomnością, utrudniającą sprawowanie urzędu, utracił charakter reprezentanta grupy, z której został powołany itp. Dalsze artykuły regulują prawa i obowiązki ławników, stanowisko rzecznika interesu publicznego przy trybunale ubezpieczeń, sprawę udziału zamiejscowych okręgowych sądów ubezpieczeń i sesje wyjazdowe sądów. Wczęści drugiej znajdujemy postępowanie przed sądami ubezpieczeń, względnie przed trybunałem ubezpieczeń.

W części trzeciej znajdujemy przepisy, wprowadzające ustawę w życie a m. in. w przepisach przejściowych znajdujemy zarządzenie: sprawy, należące do właściwości sądów ubezpieczeń społecznych, wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy o sądach i do dnia tego nie zakończone przejmują właściwe sądy ubezpieczeń społecznych, z wyłączeniem spraw, wyliczonych szczegółowo w dalszych przepisach. Koszty pierwszego urządzenia trybunału ubezpieczeń społecznych oraz okręgowych sądów ubezpieczeń ponosi zakład ubezpieczeń społecznych.

Z dniem wejścia w życie ustawy tej ulegają likwidacji:

1) Wojewódzki Urząd Ubezpieczeń w Katowicach, 2) Trybunał dla spraw ubezpieczeń społecznych w Poznaniu, 3) wyższe urzędy ubezpieczeń w Katowicach, Poznaniu i Toruniu, 4) urzędy ubezpieczeń, działające przy powiatowych władzach administracji ogólnej, 5) sądy rozjemcze w Warszawie, Lwowie, Krakowie i Łodzi, 6) sąd polubowy dla ubezpieczenia pensyjnego we Lwowie, 7) wyższy urząd rozjemczy dla spraw bractw górniczych z siedzibą w Warszawie, 8) Bracki sąd rozjemczy w Katowicach.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1940 r., a co do spraw z zakresu ubezpieczenia robotników na wypadek bezrobocia z dniem 1 kwietnia 1941 r. Wykonanie ustawy porucza się ministrom sprawiedliwości i opieki społecznej.

Handel zagraniczny w pierwszych 4 miesiącach 1939 r.

Obroty handlu zagranicznego Polski włącznie z Gdańskiem, wykazują w pierwszych czterech miesiącach 1939 r. w porównaniu z tym samym czasokresem 1938 r. znaczny wzrost. Bilans handlowy za ten okres wykazuje 35,9 miln. z. nadwyżki, wobec pasywnego salda 79,4 miln. złotych za ten sam czasokres 1938 r. Wywóz z Polski w porównaniu z tym czasokresem 1938 r. wzrósł z 372,1 do 449,3 milionów złotych, co daje nadwyżkę 77,2 milionów złotych, podczas kiedy import zmniejszył się z 451,5 do 413,4 miln. złotych, wykazując zniżkę 38,1 miln. złotych.

Wszczęta w całej Polsce akcja zbierania odpadków, szmat, starego papieru, złomu, kości itp. wpłynęła dodatnio na zmniejszenie się importu tych artykułów z zagranicy. Z obrotów handlu zewnętrznego Polski 61,9% całkowitego importu szło przez porty w Gdyni i Gdańsku wobec 63,4% z tegoż samego czasokresu 1938 r. oraz 63,4% eksportu wobec 64,9% z poprzedniego tegoż czasokresu. Przez Gdańsk sprowadzono 250.721 ton (o 27.337 ton mniej, niż w pierwszych 4 miesiącach 1938 r.), wartości 27 milionów złotych (o 5,1 miln. zł mniej), a wywieziono 1.971.535 ton (o 428.922 ton więcej), wartości 117,8 miln. złotych (o 29,2 miln. więcej). Przez Gdynię przywieziono 411.530 ton (462.700) wartości 229,2 miln. złotych (253,9 miln. zł), a wywieziono 2.536.498 ton (2.352.105 ton) wartości 166,8 miln. zł (153,2 miln. zł).

Analizując przywóz widzimy, że na kraje europejskie przypada 274,4 miln. złotych (w poprzednim czasokresie 282,5 miln. złotych), a na pozaeuropejskie kraje 138,7 (169) miln. złotych. Udział Europy w wywozie wyraża się kwotą 372,5 (311,2) miln. złotych, a krajów zamorskich 76,3 (60,9) milionów złotych.

Udział ważniejszych krajów Europy w handlu zewnętrznym Polski w pierwszych 4 miesiącach 1939 i 1938 roku przedstawia dokładnie poniższa tablica:

	Przywóz		Wywóz	
	stycz.—kw. 1939	stycz.—kw 1938	stycz.—kw. 1939	stycz.—kw. 1938
	w milionach złotych			
Kraje: razem:	413,4	451,5	449,3	372,1
Z tej kwoty:				
Niemcy	93,0	92,3	109,8	82,3
Anglia	43,7	51,3	61.0	72,4
Francja	17,3	13,8	16,4	16,5
Itaia	12,7	10,7	22,7	19,2
Belgia	17,5	15,9	27,8	20,1
Holandia	10,6	13,1	22,8	14,9
Szwajcaria	7,2	8,6	8,6	9,7
Szwecja	15,4	14,8	24,5	20,7
Norwegia	11,4	7,2	7,8	5,7
Dania	3,5	3,7	6,7	4,5
Węgry	3,6	2,6	4,5	2,5
Czechosłowacja	9,6	15,5	29,7	13,5
Rumunia	2,1	4,9	1,7	1,7
Jugosławia	2,1	1,6	4,7	1,2
Bułgaria	12,0	10,4	4,9	4,5
Grecja	3,7	4,0	3,4	2,7
Turcja	2,7	3,4	3,4	3,6

Hiszpania	0,3	0,6	1,1	6,3
Portugalia	0,9	1,3	2,7	0,8
Z. S. R. R.	3,1	4,3	0,4	0,3
Finlandia	0,1	0,9	4,0	4,1
Estonia	0,7	0,6	0,8	1,2
Litwa	0,07	0,3	0,7	0,02
Łotwa	0,2	0,3	0,9	1,7
Inne kraje europejskie	0,4	0,4	0,5	0,4
U. S. A.	43,7	66,6	27,2	20,6
Inne kraje zamorskie	93,0	102,4	49,6	40,3

Jak z powyższej tabeli zauważyć można, Niemcy zajmują pierwsze miejsce w przywozie i wywozie Polski. Po Niemczech idzie Anglia, której obroty z Polską zarówno w przywozie jak i wywozie zmniejszyły się. Przywóz z Anglii spadł z 51,3 na 43,7 milionów złotych, a wywóz do Anglii z 72,4 do 61 milionów złotych.

Zawarty na początku obecnego roku układ handlowy z Z. S. R. R., który przewiduje znaczne zwiększenie obrotów handlowych, nie dał dotychczas jeszcze pozytywnych rezultatów. Przywóz z Sowietów zmniejszył się nawet z 4,3 na 3,1 milionów zł, podczas kiedy wywóz do Z. S. R. R. zwiększył się zaladwie o 0,3 do 0,4 milionów zł. Pomyślnie układają się warunki wymiany handlowej Polski z Holandią, Belgią, Szwecją, Danią, Jugosławią, Rumunią, Italią i różnymi krajami zamorskimi, a przede wszystkim ze Stanami Zjednoczonymi Ameryki Północnej, z których wywóz do Polski, głównie bawełny, zmniejszył się w tym okresie sprawozdawczym o 22,9 milionów złotych, podczas kiedy eksport z Polski do Ameryki również zmniejszył się o 6,6 miln. złotych.

Bilans handlowy w obrotach z Argentyną, drugim poważnym zamorskim rynkiem eksportowym pogorszył się, choć przywóz z Argentyny do Polski wzrósł o 10,7 do 15,4 miln. złotych.

Polsko-Niemiecka wymiana towarowa dała rezultaty większe niż w samym czasokresie przeszłego roku. Przywóz z Niemiec wzrósł z 92,30 do 92,95 miln. zł, podczas kiedy wywóz do Niemiec powiększył się również z 82,31 do kwoty 109,84 miln. zł. Na przewagę salda wywozowego złożył się głównie eksport z Polski zboża, drzewa i świń.

Polska importowała w sprawozdawczym okresie styczeń—kwiecień 1939 r. metali półszlachetnych za 14 miln. zł, maszyn i aparatów elektrotechnicznych za 30.622 miln., samochodów za 5.298, instrumentów precyzyjnych, przyrządów optycznych itp. za 5.473 miln. złotych.

Panujące w ostatnim czasie pomiędzy Niemcami i Polską polityczne naprężenie oddziaływać poczyna na stosunki gospodarcze pomiędzy tymi krajami. Prasa polska i gospodarcze organizacje nawołują do bojkotu niemieckich towarów oraz przerzucenia importu na inne kraje. Wymiana towarowa niemiecko-polska przy dalszym trwaniu obecnego stanu natrafi na duże przeszkody.

W sprawie układu pracy dla cegielń położonych w 59 obwodzie Inspekcji Pracy.

Na zebraniu właścicieli cegielń z 59 obwodu Inspekcji Pracy w Poznaniu, odbytym w dniu 7 sierpnia b. r. na sali posiedzeń Związku Fabrykantów postanowiono wobec zarejestrowania przez Okręgowego Inspektora Pracy orzeczenia p. inż. Humięckiego w jego pierwotnym brzmieniu, nie występować na drogę sądową ani z zażaleniem do władz przełożonych, lecz uznać stawki wyznaczane przez orzeczenie arbitrażowe z dnia 17 maja 1939 r.

W tym stanie rzeczy stawki płac, ogłoszone w numerze 11 „Życia Gospodarczego" z dnia 1 czerwca br. ulegają, o ile dotyczy płac kobiet, następującym zmianom:

W nagłówkach w miejsce: „Robotnica przy prasie" winno brzmieć: **„Robotnica ponad 21 lat"**, a zamiast „Robotnica przy innych pracach" winno brzmieć: **„Robotnica poniżej 21 lat"**.

Wobec tego nie tylko kobiety przy prasie, ale także inne pracownice ponad 21 lat winny otrzymywać na godzinę:

I. w cegielniach: Rudnicze, Żabikowo, Junikowo, Kotowo, Świerczewo, Fabianowo, Pozn. Zakłady Ceramiczne, J. G. Weidemann, Wykowski - Sołacz i Ciesielczyk - Rataje . . . . . . **32 gr,**

II. w cegielniach Jelonek, Antonin i Poznań - Jeżyce . . . . **29 gr,**

III. w cegielniach: Pysząca, Wójtostwo w Śremie, Budzyń - Mosina, Ludwikowo . . . . **25 gr,**

IV. w cegielniach: Iwno i Ostrowieczko **24 gr,**

V. w cegielni Dymaczewo Stare . . . **22 gr.**

Niższe stawki obowiązują jedynie dla kobiet poniżej 21 lat.

Podając powyższe do wiadomości, prosimy o przeprowadzenie odręcznie odnośnych zmian w nagłówkach w nr 11 „Życia Gospodarskiego" jak i o wypłacenie najpóźniej przy najbliższej wypłacie różnicy przysługującej kobietom ponad 21 lat od dnia 22 maja br., tj. od chwili obowiązywania orzeczenia arbitrażowego.

Bezpieczeństwo pracy.

Zdejmowanie i przechowywanie pasów skórzanych transmisyjnych.

Podajemy do wiadomości P.T. Członków uwagi, opracowane przez wybitnych specjalistów-garbarzy, dotyczące sposobu zdjęcia i przechowywania pasób transmisyjnych skórzanych:

1. **Zdjęcie pasów:** Rozłączyć należy końce pasa, które były złączone przy zakładaniu pasa:

a) przy pasach tylko klejonych należy podważyć na całej szerokości pasa cienko sheblowany koniec i odrywać zakład wzdłuż sklejenia,

b) przy pasach łączonych wszelkiego rodzaju spinaczami zdjąć spinacze, klamry itp.

2. **Oczyszczanie pasów:** Po zdjęciu pasa należy go dokładnie oczyścić z osadu na stronie roboczej i obmyć z obu stron letnią wodą z mydłem. W razie silnego zaoliwienia należy obmyć naftą.

3. **Zabezpieczenie pasów.** Wilgotny jeszcze po myciu pas należy wytrzeć ciepłym łojem i w ciepłym miejscu wysuszyć. Wrazie zastąpienia łoju specjalnym olejem lub preparatem należy stosować się do sposobu użycia danego preparatu.

4. **Zaopatrzenie kartką ewidencyjną.** Należy sprawdzić i zanotować długość, szerokość i grubość, następnie konstrukcję pasa (pojedyńczy czy podwójny, szyty, tylko klejony, — klejem zwykłym czy wodoodpornym?) i czas, przez jaki pas pracował. Kartkę ewidencyjną z powyższymi danymi przyczepić do każdego pasa.

5. **Zwinięcie pasów.** Po smarowaniu należy pasy zwinąć w krążki, przybić zewnętrzny koniec gwoździkiem i krążki powiązać.

6. **Przechowanie pasów.** Pasy należy przechowywać w suchym miejscu, najlepiej w temperaturze od 0—10°.

Wykorzystanie zawartego w tych uwagach doświadczenia może wydatnie wpłynąć zarówno na zwiększenie czasokresu używalności samych pasów, jak również **na zwiększenie stanu bezpieczeństwa** przy ich obsłudze.

Skarb. - Finanse

Podatek dochodowy od uposażeń.

Według postanowień art. 45 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr. 2 poz. 6) osoby, które:

a) otrzymują wynagrodzenie od różnych służbodawców,

b) otrzymują od jednego służbodawcy dwa lub więcej wynagrodzeń periodycznych, bądź też obok wynagrodzenia periodycznego również wynagrodzenia jednorazowe, o ile łączna suma wynagrodzeń za dany rok kalendarzowy przekracza 4.800 zł, obowiązane są po upływie danego roku uiścić tytułem podatku dochodowego według dziełu II ustawy różnicę, jaka przypada do zapłaty od łącznego rocznego wynagrodzenia według skali art. 43, a łączną kwotą podatku potrąconego przy wypłacie uposażeń w ciągu ubiegłego roku.

Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku z dnia 15. II. 1939 r. L. rej. 1971/37 orzekł, iż:

1. Art. 45 p. b) ustawy o podatku dochodowym mówiąc o wynagrodzeniach periodycznych, otrzymanych od jednego służbodawcy, ma na myśli wynagrodzenia należne za ten sam okres czasu.

2. W przypadku otrzymania od jednego służbodawcy w jednym roku wynagrodzenia za ten rok i zaległego wynagrodzenia za rok poprzedni należy przy obliczaniu różnicy podatku zastosować stopę procentową, przypadającą od każdego rocznego wynagrodzenia oddzielnie. (GSI).

Odszkodowanie za utraconą koncesję.

W wyroku z dnia 4 kwietnia 1939 r. L. rej. 4354/37 Najwyższy Trybunał Administracyjny ustalił zasadę, iż odszkodowanie otrzymane przez przedsiębiorstwo za utraconą koncesję podpada pod pojęcie wpływów ze zrealizowania majątku, przewidzianych w art. 7 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr. 2/1936 poz. 6), a więc wolnych od opodatkowania. Odszkodowanie za utraconą koncesję jest bowiem równoznaczne z ustąpieniem prawa majątkowego i nie może być uznane za wypłatę spodziewanych zysków z przedsiębiorstwa, stanowiących przychody w zrozumieniu przepisów zawartych w art. 6 ustawy o podatku dochodowym. (GSI).

W sprawie klasyfikacji ksiąg handlowych.

Najwyższy Trybunał Administracyjny w motywach wyroku z dnia 20. V. 1939 r. L. rej. 3874/37 ustalił następujące zasady, dotyczące kwalifikacji ksiąg handlowych:

a) księgi obcej firmy, którymi płatnik, jako jej spólnik dysponuje, nie stanowią dostatecznego udokumentowania zapisów w księgach płatnika;

b) złożenie brakujących rachunków w toku postępowania odwoławczego względnie na posiedzenie Komisji Odwoławczej nie sanuje braku udokumentowania ksiąg wytkniętego w postępowaniu wyjaśniającym.

N. T. A. podkreślił, iż w myśl ogólnych zasad księgowości zapisy do ksiąg powinny być oparte na dokumentach zewnętrznych z wyjątkiem operacyj gotówkowych oraz czynności i obrotów wewnętrznych, które mogą być udowodnione t. zw. dokumentami wewnętrznymi, sporządzonymi w przedsiębiorstwie dla własnej księgowości.

Dokumentami zewnętrznymi są dowody, wystawione przez osobę trzecią, albo doręczone trzeciej osobie celem zatwierdzenia czynności handlowej, stanowiącej przedmiot zapisu do ksiąg, jak listy, rachunki, umowy, wyciągi itp., dowody, którymi dysponuje kupiec w chwili księgowania.

Dowodu zewnętrznego nie stanowią księgi handlowe obcej firmy, gdyż zadaniem księgowości handlowej jest ujawnianie własnego stanu majątkowego.

Zasady przyśpieszonej amortyzacji przedmiotów majątkowych.

Ponieważ w związku z przeprowadzoną jednorazową amortyzacją przedmiotów majątkowych, których okres zużycia nie przekracza lat pięciu, szereg firm zapytuje się o odnośny okólnik Ministerstwa Skarbu, ogłaszamy niniejszym treść tego okólnika, ogłoszonego w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu Nr. 1/39 poz. 25.

„W związku z przepisami art. 6 ust. 2 ustawy o państwowym podatku dochodowym (Dz. U. R. P. Nr. 2 z 1936 r. poz. 6) i § 14 rozporządzenia wykonawczego do tej ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 40 z 1936 r. poz. 301), zezwalającymi na jednorazowe odpisanie wartości przedmiotów, których okres zużycia nie przekracza lat 5, Ministerstwo Skarbu podaje poniższy wykaz przedmiotów, które w myśl powołanych przepisów mogą być przez płatników prowadzących prawidłowe księgi, jednorazowo spisane na straty w tym roku operacyjnym, w którym zostały nabyte.

Ponieważ jednak z natury rzeczy wykaz nie obejmuje wszystkich przedmiotów, wchodzących pod tym względem w rachubę, przeto Ministerstwo Skarbu poleca nie kwestionować jednorazowego odpisania wartości przedmiotów nieobjętych niniejszym wykazem, o ile całkowita wartość przedmiotu nie przewyższa kwoty

200 złotych. W razie wątpliwości co do okresu używalności przedmiotów, niewymienionych w wykazie względnie, jeżeli całkowita wartość tego rodzaju przedmiotu przekracza 200 złotych, należy zasięgnąć opinii biegłych.

Celem przeprowadzenia kontroli przedmiotów spisywanych od razu na straty winny władze wymienione w wezwaniach sporządzanych na zasadzie art. 83 ordynacji podatkowej (Dz. U R. P. Nr. 14 z 1936 r., poz. 134) według wzoru druku przewidzianego w § 242 instrukcji podatkowej, żądać od płatników korzystających z ulg z art. 6 ust. 2 powołanej ustawy specyfikacji przedmiotów, spisanych jednorazowo w danym roku operacyjnym na straty.

Specyfikacja ta powinna zawierać nazwę przedmiotu oraz jego wartość i rachunek wynikowy, przez który wartość przedmiotu została odpisana na straty."

Następuje wykaz 416 przedmiotów, podlegających przyśpieszonej amortyzacji.

(Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 2 stycznia 1939 r. L. D. V. 27277/2/38.)

Oznaczenie mocy alkoholu na naczyniach z piwem.

W nr. 19 Dziennika Urzędowego Min. Skarbu z dn. 31 lipca 1939 r. ukazał się okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 20 lipca 1939 r. L. D. I 638/4/39, którego treść niżej podajemy:

„W myśl § 44 ust. 2 rozporządzenia Min. Skarbu z dnia 22 grudnia 1931 r. w sprawie wykonania ustawy o opodatkowaniu piwa (Dz. U. R. P. Nr. 113 poz. 8863 wszelkie naczynia zawierające piwo o mocy poniżej 4,5° alkoholu, winny być zaopatrzone określeniem: „Piwo o zawartości poniżej 4,5° alkoholu".

Przepis ten miał swoje uzasadnienie do czasu znowelizowania art. 60, pkt. 3 rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o monopolu spirytusowym przez rozporządzenie z dnia 24 października 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr. 96, poz. 863) tj. do czasu, gdy na sprzedaż piwa powyżej 4,5° było wymagane zezwolenie władz skarbowych. Z chwilą jednak, gdy sprzedaż piwa, bez względu na zawartość alkoholu, odbywa się w trybie rejestracji — wspomniany przepis stał się nieaktualny.

Z powyższych względów do czasu zmiany § 44 rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 22 grudnia 1931 r. upoważnia się władze skarbowe do niewszczynania postępowania karnego z powodu braku oznaczenia mocy na naczyniach z piwem.

Wszczęte postępowanie karne o naruszeniu omawianego przepisu należy umorzyć, chyba że wydane orzeczenia karne stały się prawomocne i podlegają wykonaniu."

Sprawy socjalne.

O zatrudnienie niepodległościowców.

Wojewódzkie Biuro Fuduszu Pracy w Poznaniu posiada w swej ewidencji około tysiąca bezrobotnych uczestników walk o niepodległość. Warsztaty pracy, objęte ustawowym obowiązkiem zatrudnienia niepodległościowców, spełniły już ten obowiązek, a w licznych przypadkach zatrudniają niepodległościowców w liczbie ponad ustawowy kontyngent. Fakt ten nie powinien jednak zamykać serc i sumień wobec tych powstańców, którzy mimo starań nie mogli dotąd otrzymać pracy. Najszczytniejszym zadaniem wszystkich bez wyjątku PP. Pracodawców w obecnej chwili będzie zapewnienie znośnego bytu możliwie wszystkim powstańcom zdolnym do pracy.

W tym celu zwraca się Obywatelska Komisja Doradcza dla spraw niepodległościowców w Poznaniu — powołana z inicjatywy Pana Wojewody Poznańskiego — z prośbą o życzliwe rozważenie, czy w Ich przedsiębiorstwie istniej możliwość wcielenia w poczet swojej załogi dalszych pracowników z grona zarejestrowanych bezrobotnych niepodległościowców.

Jednocześnie wyjaśniamy, że dla zakładów pracy, na których nie ciąży ustawowy obowiązek zatrudnienia niepodległościowców (tj. zakładów zatrudniających poniżej 33 pracowników), nie wynikają z tytułu przyjęcia do pracy powstańca żadne dodatkowe obowiązki ani trudności niż te, które przyjęły się powszechnie przy zawieraniu umowy o pracę. To samo odnosi się do przedsiębiorstw, które obowiązkowo muszą zatrudniać niepodległościowców, lecz ilościowo zatrudniają lub zatrudniać będą powstańców ponad przymusowy (ustawowy) kontyngent.

Tak więc niepodległościowcy, zatrudnieni w wyżej omawianych przypadkach i okolicznościach, nie mają uprzywilejowanych praw z ustawy z dnia 2. VII. 1937 r. o zapewnieniu pracy uczestnikom walk o niepodległość. To znaczy, że pracownikom, zatrudnionym na skutek niniejszej akcji, pracodawca niezadowolony z pracy przyjętego niepodległościowca, może pracę wypowiedzieć wzgl. umowę rozwiązać na zasadach ogólnego prawa o umowie o pracę.

Udzielenie powyższego wyjaśnienia Komisja uznała za konieczne, aby rozproszyć obawy niektórych pracodawców, którzy sądzą, iż sam fakt dobrowolnego przyjęcia do pracy niepodległościowca może im przysporzyć niespodziewanych trudności, gdyby się okazało, że dany pracownik nie nadaje się do pracy w takim czy innym przedsiębiorstwie.

Biuro Funduszu Pracy dysponuje następującymi ilościami i kategoriami bezrobotnych powstańców-niepodległościowców na terenie miasta Poznania:

W grupie metalowej — 25, budowlanej — 36, drzewnej — 19, papierniczej i drukarskiej — 5, skórnej — 10, spożywczej — 30, komunikacyjnej — 16, w innych zawodach — 21, robotników niewykwalifikowanych — 185, pracowników umysłowych — 171, pracowników fizycznych różnych zawodów (większość robotników) zatrudnionych doraźnie ca — 430.

Obywatelska Komisja Doradcza prosi więc o bezzwłoczne zbadanie w zakładach pracy możliwości zatrudnienia niepodległościowców ponad obowiązek i łaskawe zgłaszanie wolnych miejsc pisemnie albo telefonicznie do Wojewódzkiego Biura Funduszu Pracy w Poznaniu, ul. Czarnieckiego 9 — telef. 64-27, 74-27 — Referat Pracy.

**Powołano specjalny Komitet Obrony Przeciwlotniczej dla przemysłu!
Informacyj udziela Związek Fabrykantów.**

Handel zagraniczny.

Podania o pozwolenie przywozu.

Izba P. H. przypomina, że termin składania podań pozwolenia przywozu towarów z zagranicy na okres wrzesień, październik oraz IV. kwartał br. upływa z dniem 20 sierpnia br.

Podania na artykuły z listy surowcowej należy składać **do dnia 15 bm.** Przy tej okazji Izba zwraca na to, że kontyngenty surowcowe kumulowane są obecnie na okres 4-miesięczny (w tym wypadku na czasokres IX—XII. 1939 r.), a zatem zapotrzebowanie firm winno być odpowiednio zwiększone. Niezłożenie podań w przepisanym terminie może spowodować pominięcie firmy przy podziałach odnośnych kontyngentów.

Izba prosi o podawanie na podaniach dokładnej pozycji taryfy celnej i nazwy towaru odpowiadającej ściśle nomenklaturze taryfy celnej, nadmieniając, że nie bierze odpowiedzialności za ewentualne nieporozumienia i ewentl. dodatkowe koszty, powstałe na tle niewłaściwego wypisania pozwolenia z winy petenta.

Izba zwraca ponownie uwagę, że warunkiem wydania pozwolenia na przywóz jest stwierdzenie, że firma subskrybowała Pożyczkę Obrony Przeciwlotniczej **według norm ustalonych przez Związek Izb Przemysłowo-Handlowych**. Dowodem wypełnienia tego obowiązku jest zaświadczenie Komitetu Obywatelskiego POP. o dokonaniu subskrypcji według norm.

Izba stwiedzić może we własnym zakresie fakt subskrypcji po przedłożeniu bilansu za rok 1938 i dowodów stwierdzających wysokość subskrypcji.

Obniżenie opłat od paszportów na wyjazd do krajów clearingowych.

Ministerstwo Spraw Wewn. okólnikiem Nr. 27 z dnia 24. VI. 1939 r. o wyjazdach zagranicznych ustaliło, iż odnośnie krajów, do których środki płatnicze mogą być wywożone zasadniczo tylko w postaci czeków turystycznych, opłata paszportowa została obniżona do 20 złotych na miesiąc.

Krajami tymi są: Bułgaria, Italia, Francja, Litwa, Rumunia, Słowacja i Węgry. Warunkiem wydania ulgowego paszportu do każdego z tych krajów jest wykazanie się posiadaniem czeku turystycznego.

W sprawie podań o zniżki celne i zwolnienia od cła.

Zarządzenie Min. Skarbu z dnia 1 kwietnia 1939 r. o stwierdzeniu pochodzenia towarów przy odprawie celnej (Monitor Polski Nr. 85/1939 poz. 194 lub. Dz. Urz. Min. Sk. nr. 10/1939 r. poz. 232) zawiera przepis (§ 9), w myśl którego przy odprawie celnej towarów zaopatrzonych w pozwolenia Ministra Skarbu na zastosowanie cła zniżonego lub zwolnienia od cła, wydawanych na podstawie rozporządzeń przewidzianych w artykule 23 ust. 1 lit. a) prawa celnego i na podstawie taryfy celnej, strona obowiązana jest złożyć świadectwo pochodzenia odprawianego towaru tylko w następujących przypadkach:

a) gdy pozwolenie na przywóz, względnie pozwolenie na zastosowanie cła zniżonego lub zwolnienia od cła tego wymaga;

b) gdy towar został przywieziony do polskiego obszaru celnego nie bezpośrednio z kraju pochodzenia, lecz za pośrednictwem kraju innego.

Celem ustalenia czy drugi z wymienionych przypadków nie zachodzi, strony powinny w podaniach o pozwolenie na zastosowanie cła zniżonego, wzgl. zwolnienia od cła (składanych do Ministerstwa Skarbu za pośrednictwem Ministerstwa Przemysłu i Handlu) **wykazywać oprócz kraju przywozu kraj pochodzenia towaru**. (Pismo Min. Przemysłu i Handlu Nr. P. P. XII. 4/14 z dn. 7. VII. 1939 r. do Związku Izb Przemysłowo-Handlowych R. P.).

Nowe formularze druków dla podań o pozwolenie na zastosowanie do maszyn cła zniżonego lub zwolnienia od cła, uzupełnione rubryką „kraj pochodzenia towaru“, zostaną w najbliższych dniach nadesłane przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu poszczególnym Izbom Przem.-Handlowym. (GSI).

Organ dyscyplinarny dla importerów.

Przy Komitecie Przywozowym Rady Handlu Zagranicznego utworzony został stały podkomitet dyscyplinarny, którego zadaniem będzie czuwanie nad właściwym wykorzystaniem pozwoleń przywozowych przez importerów. Komitet ten będzie jednak badać jedynie zarzuty stawiane importerom co do nieprzestrzegania obowiązujących przepisów i uchwał Rady.

Skargi natomiast na importerów nadesłane przez dostawców zagranicznych będą nadal rozpatrywane przez odpowiednie Izby Przemysłowo-Handlowe, a nie ten podkomitet dyscyplinarny.

Odpowiedzialność karno-skarbowa przy zgłoszeniach ogólnych do odprawy celnej.

Powyższą sprawę omawia okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 20 lipca 1939 r. L. D. I. 10/4/39, który ukazał się w nr. 19 Dziennika Urzędowego Min. Skarbu. Treść tego okólnika podajemy poniżej:

„Rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 21 listopada 1938 r. (Dz. U. R. P. Nr. 95, poz. 641) został zmieniony § 48 lit. b) i lit. c) ust. 6 przepisów wykonawczych do prawa celnego, określający jakie dane powinno zawierać zgłoszenie ogólne. W myśl § 1 ust. 22 powyższego rozporządzenia zgłoszenie ogólne powinno zawierać między innymi następujące dane:

1. wagę towaru w przybliżeniu (brutto lub netto), gdy towar jest bez opakowania,
2. nazwę handlową lub potoczną towarów, przy czym, gdy w jednej przesyłce znajdują się różne towary, podana nazwa może nie obejmować wszystkich towarów.

W tym stanie przepisów celnych — wdrożenie postępowania karnego skarbowego jest prawnie uzasadnione tylko wtedy, gdy w przesyłce ukryto towar lub zapakowano go w sposób wskazujący na zamiar uchylenia tego towaru od powinności celnej bez względu na to, czy taki towar jest objęty nazwą handlową lub potoczną wskazaną w zgłoszeniu ogólnym, czy też w ogóle nie jest zgłoszeniem objęty.

W tych przypadkach kwalifikacja czynu jest zależną od tego, jakie skutki mogło pociągnąć za sobą uchylenie towaru od powinności celnej. Ukrycie w przesyłce towaru narażające Skarb Państwa na uszczuplenie cła kwalifikuje się jako występek z art. 46 p. k. s.; ukrycie w przesyłce towaru w celu spowodowania naruszenia

ograniczeń przywozowych bez narażenia Skarbu Państwa na uszczuplenie cła kwalifikuje się jako występek z art. 47 p. k. s.; wreszcie — ukrycie w przesyłce towaru nie podlegającego ani cłu ani ograniczeniom przywozowym, co w praktyce może się tylko wyjątkowo zdarzyć, kwalifikuje się jako wykroczenie z art. 54 p. k. s. Natomiast jeśli przy rewizji ujawniono w przesyłce towary nie objęte podaną w zgłiszeniu ogólnym nazwą, lecz nie zachodzą okoliczności wskazujące na zamiar uchylenia tych towarów od powinności celnej, to w świetle przepisów § 1 ust. 22 powołanego rozporządzenia z dnia 21 listopada 1938 r. nie ma podstaw w tych przypadkach do wdrożenia postępowania karnego.

Również nie ma podstaw do wdrożenia postępowania karnego z powodu stwierdzonej różnicy pomiędzy wagą ustaloną w wyniku rewizji, a podaną w zgłoszeniu ogólnym, albowiem strona w myśl wyżej powołanych przepisów celnych nie jest obowiązana do podania w zgłoszeniu ogólnym ścisłej wagi towaru, a może podać wagę towaru tylko „w przybliżeniu".

W związku z powyższym okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 28 lipca 1936 r. L. D. I/47605/2/36 (Dz. Urz. Min. S. Nr. 21, poz. 653) uchyla się.

Komunikacja.

Zmiana opłat bocznicowych.

Ministerstwo Komunikacji zmienia z dniem **15-go września 1939 r** stawki opłat za podstawianie i zabieranie wagonów z bocznic prywatnych na kolejach normalnitorowych. Stawki te będą wynosiły za 1 kilometr:

Za podstawienie lub zabranie	1 wagonu		zł 1,80
„ „ „ „ naraz	2 wagonów		zł 3,40
„ „ „ „ „	3	„	zł 4,80
„ „ „ „ „	4	„	zł 6,00
„ „ „ „ „	5	„	zł 7,00
„ „ „ „ „	6—10	„	zł 1,30
	za wagon.		

Za podstawienie lub zabranie więcej niż 10 wagonów, oprócz należnej za 10 wagonów opłaty wynoszącej 13 złotych, opłata za każdy następny wagon wynosić będzie po zł 1,10, a za podstawienie lub zabranie naraz więcej niż 15 wagonów, oprócz należnej za 15 wagonów opłaty wynoszącej 18.50 zł, za każdy następny wagon po zł 0,90.

Powyższe opłaty pobiera się o połowę zmniejszone za rozpoczęty drugi i rozpoczęty każdy następny kilometr.

Powyższa zmiana stawek została ogłoszona w Dzienniku Taryf i Zarządzeń Kolejowych z dnia 28 lipca 1939 r. Nr. 33, poz. 418.

Dostarczanie lodu do przesyłek kolejowych.

Izba Przemysłowo-Handlowa zawiadamia, iż władze kolejowe na stacji Poznań zaprzestały z powodu wyczerpania zapasów, dostarczania lodu dla całowagonowych przesyłek, przewożonych w wagonach- - lodowniach.

Jednocześnie zawiadamia się, iż istnieje możliwość korzystania z wagonów-chłodni, chłodzonych suchym lodem (bezwodnikiem węgla). Suchy lód posiada tę ważną zaletę, że pochłaniając ciepło, zamienia się w stan gazowy, na skutek czego jest on czystym i dogodnym środkiem chłodzącym, a ponadto ma własności konserwacyjne. Zajmując mniej miejsca niż lód naturalny, daje również kilka razy większy efekt, gdyż temperatura jego wynosi — 79° C.

Powyższe zalety suchego lodu pokrywają z nawiązką jego większy koszt, wynoszący 25,— zł za 100 kg.

Bliższych informacyj w sprawie zamawiania wagonów-chłodni z zastosowaniem suchego lodu oraz dostawy tego lodu udziela Wydział Handlowo-Taryfowy D. O. K. P. Poznań, pokój 228, lub kierownik ekspedycji towarowej w Poznaniu.

Różne.

Zmiany personalne w Ministerstwie Skarbu.

Dotychczasowy Dyrektor Departamentu Obrotu Pieniężnego w Ministerstwie Skarbu, Wiesław Domaniewski, został mianowany przez Prezydenta Rzplitej wiceprezesem Banku Gospodarstwa Krajowego.

Stanowisko Dyrektora Departamentu Obrotu Pieniężnego w Ministerstwie Skarbu obejmuje Dr. Stanisław Kirkor, dotychczasowy Dyrektor Finansowy Zarządu Miejskiego w Warszawie.

Dostawy wyrobów ceramicznych.

W ostatnim czasie otrzymujemy niejednokrotnie zapytania w sprawie dostawy wyrobów cegielnianych, jak cegieł, pustaków, cegieł Foerstera itp.

Prosimy P.T. Właścicieli zrzeszonych w Związku Fabrykantów Cegieln usilnie, w razie posiadania zapasów wyrobów ceramicznych, o łaskawe podanie nam ilości i rodzaju wyrobów ceramicznych, ich ceny loco cegielnia wzgl. loco stacja załadowania, jak i terminu dostawy.

Sprawa normalizacji narzędzi fornierskich.

Grupa odlewni przy Polskim Związku Przemysłowców Metalowych przysłała nam swój okólnik Nr. 188 z dnia 19. IV. 39 jak i komunikat swój z sierpnia br., które poniżej podajemy P. T. członkom naszego Związku do wiadomości:

Przeprowadzona przez Grupę Odlewni przy P. Z. P. M. praca nad znormalizowaniem narzędzi formiarskich, ujęta została w Normy Polskiego Komitetu Normalizacyjnego: PN/N 2941, 2944, 2945, 2946, 2948, 2949, 2950, 2951, 2952, 2953, 2668, 2875, 2676. Umożliwia to zracjonalizowanie zaopatrzenia odlewni w ten sprzęt. Normy w komplecie zostały rozesłane bezpłatnie wszystkim odlewniom zrzeszonym w Polskim Związku Przemysłowców Metalowych; odlewnie niezrzeszone mogą nabywać komplet norm za zł 6.50, zwracając się bezpośrednio do Polskiego Komitetu Normalizacyjnego (Warszawa, Rakowiecka 4).

Na podstawie umowy zawartej między Grupą Odlewni przy P. Z. P. M. i Zjednoczonymi Polskimi Przemysłowcami Metalowymi SA (Warszawa, S-to Krzyska 23).

1. Zjedn. Polscy Przem. Metal. podejmują się zaopatrywać odlewnie w narzędzia formierskie według ustalonych przez PKN,,
2. Zarządowi Grupy Odlewni przy P. Z. P. M. przysługuje prawo wglądu i uzgodnienia ze Zjedn. Pol.

Przem. Metal. cennika normalnych narzędzi formierskich oraz kontroli ich jakości,

3. Zjedn. Pol. Przem. Metal. zobowiązują się udzielać członkom Grupy Odlewni 20% rabatu od cennika, o ile jest zgłoszone zapotrzebowanie na co najmniej 10 sztuk któregokolwiekbądź wymiaru jednorazowo,
4. Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi mogą na specjalne żądanie odlewni dostarczać narzędzi formierskich odbiegających od zatwierdzonych norm. Jednakże w tym wypadku ingerencja Grupy Odlewni tak w cenę, jak i jakość tych wyrobów nie ma miejsca, — **dlatego też Zarząd Grupy Odlewni przy P. Z. P. M. usilnie prosi** nabywców, aby wyeliminowali całkowicie stosowanie narzędzi formiarskich nieznormalizowanych,
5. Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi zobowiązują się utrzymywać stale na składzie pewne ilości narzędzi narzędzi normalnych **chodliwych** według PN-N 2941, 2944, 2945, 2953 i 2675.
6. Narzędzia według pozostałych norm dostarczane będą przez Zjedn. Pol. Przem. Metal. SA w terminach możliwie najkrótszych, **nie przekraczających 4 tygodnie**.

Wprowadzenie tych warunków zapewni odlewniom zaopatrzenie we właściwe narzędzia, przy czym w razie oparcia go na normalnych typach osiągnąć się da znaczne obniżenie kosztu ich; w interesie odlewni leży zatem wyeliminowanie narzędzi nienormalnych i unikanie zakupu tych narzędzi z zagranicy, co niestety do tego czasu ma miejsce.

Jednocześnie Zarząd Grupy Odlewni uprasza w celu prowadzenia istotnej kontroli przesyłanie do Sekretariatu Grupy (Warszawa, Marszałkowska 140) odpisów reklamacji, zgłaszanych do Zjedn. Pol. Przem. Metal., tak w odniesieniu do jakości, jak i terminowości zaopatrzenia.

Cennik.

Ceny znormalizowanych narzędzi formierskich zatwierdzonych przez Zarząd Grupy Odlewni:

P. N.	2941	L 100	zł	4,—
		L 120	„	4,50
		L 150	„	5,20
P. N.	2944	L 175	„	4,50
		L 200	„	4,50
		L 225	„	4,50
		L 250	„	5,50
		L 300	„	5,50
		L 350	„	6,25
		L 400	„	7,—
		L 450	„	7,75
P. N.	2945	L 170	„	4,50
		L 185	„	4,50
		L 205	„	4,50
		L 225	„	5,20
		L 250	„	5,50
P. N.	2953	a 50	„	3,60
		a 60	„	4,—
P. N.	2675	a 60	„	3,60
		a 75	„	4,—

W związku z zainicjowaną przez Grupę Odlewni przy Polskim Związku Przemysłowców Metalowych akcję zaopatrywania odlewni krajowych w narzędzia formierskie wykonywane według norm polskich komunikujemy, że Zjednoczeni Polscy Przemysłowcy Metalowi SA (Warszawa, S-to Krzyska 23) przystąpili już do wykonywania tych narzędzi i przygotowali odpowiednie ich zapasy.

Wydawnictwa.

Dr. Zdzisław Meliński: GOSPODARKA OBRONY NARODOWEJ ITALII. Wydawnictwo Towarzystwa Wojskowo-Technicznego. Warszawa, 1939, str. 131. — Cena zł 3,50.

Autor, wychodząc z założenia, że podstawę współczesnej potęgi wojennej stanowi silne gospodarstwo narodowe, dostosowane do potrzeb wojennych, omawia realizację tej zasady na przykładzie Italii. Książka ta stanowi jednocześnie krytykę wojenno-gospodarczej siły jednego z partnerów „osi", opartą na realnych doświadczeniach wojennych.

Praca ta wydana została starannie i zawiera 4 tablice ilustrujące w sposób przejrzysty organizację faszystowskiego ustroju gospodarczego, oraz władz mobilizacji gospodarczej.

TARGI PÓŁNOCNE W WILNIE. CZYM BYŁY — CZYM SĄ — CZYM MAJĄ BYĆ. Nakładem Towarzystwa Targów Północnych w Wilnie. 1939.

Broszura powyższa zainteresuje przemysłowców, którzy zamierzają zacieśnić stosunki gospodarcze z ziemiami półn.-wschodniej Polski.

Dr. Zygmunt Fenichel: PRAWO PRACY. Komentarz, przepisy związkowe, orzecznictwo, okólniki. 1939. Kraków—Warszawa, Księgarnia Powszechna.

Obszerny (blisko 1300 stron) komentarz opiera się na długoletnich badaniach wybitnego znawcy prawa pracy.

Dr. Fenichel objął w swym zbiorze obok wszystkich zasadniczych ustaw i rozporządzeń, także znaczną ilość przepisów związkowych.

W ten sposób w jego „Prawie pracy" mieści się niemal całokształt zagadnień objętych tytułem.

Całość podzielona jest na 3 części: prawo materialne, formalne i ustawy szczególne.

Obszerne przepisy, komentarze, bogaty zbiór orzecznictwa uzupełniają wartość dzieła.

Dzięki przejrzystości układu i dobremu skorowidzowi „Prawa Pracy" mogą w praktyce się z pożytkiem przemysłowcy. (r.)

UWAGI O ORGANIZACJI PRZEMYSŁU ZA GRANICĄ. Nakł. Izby P.-H. w Warszawie. 1939.

Książka obejmuje zbiór materiałów, które rozpatrzono w trakcie prac komisji dla zbadania interwencjonizmu i obok uwag ogólnych omawia organizację przemysłu w Anglii, Austrii, Belgii, Czechosłowacji, Francji,Niemczech, Portugalii, Szwecji, Węgrzech i Włoszech.

Janusz Ignaszewski: GOSPODARCZE ZNACZENIE NORMALIZACJI WYTWORÓW HUTNICZYCH. Katowice. 1939.

Broszura omawia znaczenie normalizacji oraz przebieg i wyniki normalizacji wytworów hutniczych w Polsce.

Edmund Męclewski: WALKA GRANICZNA TRWA. Poznań 1939. Biblioteka „Gospodarki Zachodniej".

Praca p. Męclewskiego przedstawia się w sumie jako interesujący i treściwy reportaż, naświetlający w najwyższym stopniu aktualne zagadnienie mniejszości niemieckiej w Polsce. Nie jest to oczpywiście encyklopedia ani monografia zagadnienia. Wyniki obserwacji poczynionych w czasie wędrówki wzdłuż granicy uzupełnił autor potrzebnymi informacjami natury ogólnej.

Zagadnienia gospodarcze znalazły w „Walce" szczególnie ciekawe naświetlenie. Myliłby się ten Poznaniak, który by przypuszczał, że książka o pograniczu nie przyniesie mu ciekawych wiadomości. Stanowczo należałoby takiemu polecić przeczytanie książki p. Męclewskiego. (r.)

Redakcja i Administracja: Poznań, ul. Rzeczypospolitej 1 — Redaktor odpowiedzialny: Dyrektor Franciszek Łyczywek.
Zakład i miejsce odbicia: Drukarnia Wydawnicza Fr. Krajna Spółka z o. o., Poznań, Strzałowa 2 a.